

Friskolornas riksförbunds yttrande över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Förbundet har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående betänkande.

Förbundet har valt att endast lämna synpunkter på de avsnitt som får konsekvenser för barnen och eleverna i förhållande till förskola och skola, dvs. de avsnitt som behandlar förslaget om föräldrafullmakt.

Sammanfattning

Förbundet anser att intentionen med förslaget om föräldrafullmakt är bra och ger bättre möjligheter för fler som står barnet nära att ta del av information och delta i beslut för barnets räkning.

Förbundet väljer dock att **avstyrka** förslaget om att införa en föräldrafullmakt på det sätt som beskrivits i avsnitt 14.9. Skälet till det är ett behov av att bestämmelserna förtydligas av dels vilka befogenheter föräldrafullmakten ger, dels vilka fullmakten gäller emot. Förbundet anser att om det införs en lagstiftning om föräldrafullmakt ska det inte vara frivilligt att beakta den, eftersom det kan leda till osäkerhet både för den som ska bevilja en fullmakt, den som blir befullmäktigad och den som ska beakta den.

14.9.3 Föräldrafullmaktens innebörd

Förbundet anser att det inte är tillräckligt tydligt vilka befogenheter en förälder kan få via föräldrafullmakten och huruvida det kan variera mellan olika fullmakter. Det i sin tur innebär svårigheter för förskolor och skolor om vad som beslutats och vilka rättigheter en förälder med fullmakt har. För personal i fristående förskolor och skolor gäller tystnadsplikt som regleras i 29 kap skollagen. Personal måste känna trygghet i att de inte bryter mot bestämmelserna om tystnadsplikt i förhållande till den som innehar en föräldrafullmakt. Därför behöver innebörden av föräldrafullmakten förtydligas så att det blir tydligt vilken rättsverkan den har och i vilken mån information ska delas och vilka beslut den befullmäktigade har rätt att fatta.

I samma avsnitt anges också att det är frivilligt om en skola ska tillämpa möjligheterna till föräldrafullmakt när det gäller en förälders rätt till information och delta i beslut kring barnet. Vi anser att det är olyckligt om det är möjligt för olika skolor att hantera frågan

på olika sätt. Förbundet anser att om det ska införas ett sådant rättsinstitut som föräldrafullmakt i lagstiftningen samt att en ansökan om sådan ska registreras hos Skatteverket, så måste fullmakten få samma rättsverkan och konsekvenser i förhållande till alla motsvarande verksamheter, i det här fallet förskola och skola.

I övrigt anser förbundet också att det finns en risk för att vårdnadshavare och föräldrar som inte är vårdnadshavare kan hamna i tvister på grund av föräldrafullmakten. Förvisso krävs båda vårdnadshavarnas samtycke för att någon annan ska bli befullmäktigad, men påtryckningar från respektive vårdnadshavare på både barnet och det andre vårdnadshavaren riskerar uppstå. Det saknas en ordentlig analys av den risken, inte bara ett konstaterande att det kan uppstå sådana frågor. Vårdnadstvister är idag ett vanligt problem där personal i förskola och skola ofta blir indragna i tvisten och den påverkar barnen och eleverna i verksamheten. JO har i tidigare beslut uttalat att personal vid förskolor och skolor ska förhålla sig neutral vid tvister om vårdnad m.m. Det är viktigt att en förälder inte upplever att skolan tar ställning för den ena parten i en pågående tvist. För berörda barn är det självfallet också av stor betydelse att personalen inte dras in i föräldrarnas konflikt utan att skolan i så stor utsträckning som möjligt får vara en fredad plats (se bl.a. JO 2007/08 s. 473, dnr 3028-2006 och JO 2015/16 s. 590, dnr 1734-2013). Förbundet befävar att införandet av en föräldrafullmakt kan riskera att ytterligare tvister kan uppstå – tvärt emot den goda intentionen med en föräldrafullmakt.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton
VD

Gudrun Rendling
förbundsjurist